

Iz domaće i strane štampe

Finansiranje školstva. – Osnovnim zakonom o finansiranju školstva (Sl. list 53/960) utvrđeni su izvori, sredstva i način finansiranja, djelatnosti, izgradnje i opremanja škola i drugih ustanova za obrazovanje i odgoj (čl. 1).

Zakon predviđa da sredstva za rad škola i sredstva za njihovu izgradnju i opremanje osigurava društvena zajednica preko političkoteritorijalnih jedinica, privrednih i društvenih organizacija, samostalnih ustanova, državnih organa i drugih društvenih pravnih osoba zainteresiranih za obrazovanje i odgoj djece, omladine i odraslih (čl. 3).

Radi trajnijeg i sigurnijeg osiguravanja potrebnih sredstava za finansiranje djelatnosti, izgradnje i opremanja škola (finansiranje škola), osnivaju se društveni fondovi za školstvo (općinski, republički i savezni fond – čl. 4 i 39).

Škole u kojima se obrazuju i odgajaju osobe s područja više političkoteritorijalnih jedinica ili za potrebe više privrednih organizacija i drugih društvenih pravnih osoba, po pravilu, zajednički finansiraju zainteresirane političkoteritorijalne jedinice, privredne organizacije, samostalne ustanove, odnosno druge društvene pravne osobe (zajedničko finansiranje – čl. 6).

Političkoteritorijalne jedinice osiguravaju sredstva za finansiranje škola iz svojih prihoda i drugih sredstava kojima raspolažu, a privredne organizacije, samostalne ustanove i druge društvene pravne osobe – na teret troškova poslovanja odnosno na teret drugih svojih sredstava (čl. 5).

Održavanje seminara za strojnu mušnju. – Prema zaključku odbora za govedarstvo pri Zbornici za kmetijstvo in gozdarstvo LRS održat će se na Agronomskom fakultetu u Ljubljani u februaru ove godine za upravitelje i agronome višednevni seminari za strojnu mušnju. Nakon toga bi ti agronomi o tome poučavali radnike na radnim mjestima u Centrima za izobrazbu.

Osnivanje Centra za savjetodavnu službu u poljoprivredi. – Upravni odbor Poljoprivredno-šumarske komore NRH prihvatio je prijedlog o osnivanju Republičkog centra za savjetodavnu službu u poljoprivredi.

Otvorenje Više poljoprivredne škole u Vinkovcima 5. XI pr. g. – Otvorena je Viša poljoprivredna škola u Vinkovcima, koja će imati dva smjera – ratarski i stočarski. Nastava trajat će dvije godine.

Upotreba smeđih boca za mlijeko. – Tvrtka Norsk Gassindustri de Arendal (Norveška) počela je proizvoditi smeđe boce, a isto tako u Danskoj proizvodi takve boce tvrtka Holmegaards Glasswerk u Kopenhagenu. Prema ispitivanjima provedenim u Norveškoj, mlijeko u običnim staklenim bocama izvučeno sunčanoj svjetlosti gubi 79% vitamina C, a u smeđim gubi svega 1,3%.

Tvrtka u Kopenhagenu već proizvodi boce tog tipa i to: 100000 kom. na dan.

Novi način upotrebe kazeina u Mađarskoj. – Kiseli kazein se pomiješa s 20% grumuljica žitarica, dodavajući usto proizvod koji daje okus po mesu, pH takovog proizvoda regulira se između 4,9 i 5,2 dodavajući za to prikladne tvari. Sadržina vode iznosi 55 i 60%. Proizvod se stavlja u autoklav kod temperature od 90° C za vrijeme 20–70 minuta. Zatim se peče, prži ili kuha kao komad mesa.

Utjecaj propagande na potrošnju mlijeka u Engleskoj. – Intenzivnom propagandom Nacionalnog ureda za prodaju mlijeka potrošnja mlijeka neprestano se povećava tako da je u svibnju ove godine iznosila više od 530 mil. lit., 3% više nego u svibnju 1959. Zbog toga je odlučeno da se proizvođačima smanji cijena. Unatoč sniženju cijene upisani proizvođači su dobavili više od 20 mil. litara u svibnju ove godine prema 19 mil. lit. istog mjeseca god. 1959. U svibnju ukupno je prodano 900 mil. lit. mlijeka.

(Le Lait, IX/X 1960.)

Novo metode čišćenja vimena. – Uvođenjem plaćanja mlijeka po kvaliteti općenito valja obratiti veću pažnju čistoći staje i kod mužnje. U zadnje vrijeme sve više su u upotrebi dva načina čišćenja vimena. Za čiš-

šćenje može se upotrebiti specijalna drvna vuna bez prašine, meka, koja ima veliku moć upijanja. Rukovetom nešto ovlažene drvne vune može se očistiti vime od prašine i kožnih ljušaka. Još je jednostavnije očistiti vime hrapavim krep papirom, koji ima također veliku moć upijanja. Taj je papir omotan u rolama, pa se može postaviti na zid da bude mužaču pri ruci.

Zavisnost kvalitete sireva o rezultatu reduktazne probe mlijeka za sirenje. – U zemljama gdje se mlijeko plaća po kvaliteti, proizvođači poduzimaju razne mjere: temeljito čiste mljekarsko posuđe, vime krava i pravilno postupaju kod mužnje i prehrane itd. da dobiju što bolje mlijeko. Time se snižuje broj bakterija u mlijeku i prema tome produljuje vrijeme potrebno za odbojenje mlijeka reduktaznom probom. Mlijeko se obično siri pošto neko vrijeme stoji (»zrije«) i za to se vrijeme razmnažaju bakterije, pa se takovo mlijeko odboji u kraćem roku. Međutim kratko vrijeme odbojenja mlijeka nije uvijek znak da je takovo mlijeko u siarsko-tehničkom smislu zrelo, tj. da se u njem razvije mliječna kiselina djelovanjem mliječno-kiselih bakterija, već se u njem mogu razviti velike količine nepoželjnih bakterija. Mlijeko s kraćim vremenom odbojenja ne daje kvalitetniji sir, ali ni ono koje se reduktaznom probom u duljem roku odboji, ako nastaju poremećaji zbog drugih utjecaja vrenja. Lakše je i sigurnije u mladom siru postići željenu kiselost upotrebom kultura.

(Schw. Milchzeitung, 1960)

Povećanje cijena mlijeku u Francuskoj. – Mljekarski savezi u Francuskoj zahtijevaju od Vlade suglasnost da se poveća cijena mlijeku. Cijena za 1 litru mlijeka sa 3,4% masti ubuduće iznosila bi 37 santima. Time bi se nadoknadili povećani troškovi proizvodnje mlijeka. Povišenje po litri mlijeka iznosilo bi 5,6 santima.

Seminar o čuvanju mlijeka. – Na prijedlog Međunarodnog saveza mljekara (FIL) održala je Švicarska komisija za mlijeko nedavno u Gurtinu kod Berna seminar o čuvanju mlijeka, na kojem je sudjelovalo 34

eksperta iz 17 zemalja. O tome će FIL izdati posebnu publikaciju.

Općenito je na seminaru bilo istaknuto da je potrebno isključiti svaki nepovoljni utjecaj na čuvanje mlijeka počam od proizvodnje mlijeka do uručenja mlijeka potrošaču. Treba temeljito uništiti klice u mljekarskom posuđu i hladiti mlijeko do uručenja potrošaču. Uz to treba isključiti utjecaj svjetlosti, ukloniti sredstva za pranje i raskuživanje iz mljekarskog posuda, cjevovoda i dr.

Izgradnja 10 centralnih laboratorija u Danskoj. – Na nedavnom zasjedanju Centralnog saveza danskih mljekara u Aarhusu izvijestio je predstojnik saveza Mr. Spengers, da će se izgraditi 10 centralnih laboratorija. Troškovi za to iznosit će oko 15 mil. danskih kruna. Ovi su laboratoriji potrebni kako bi se zbog pooštrenih zahtjeva raznih tržišta provele potrebne bakteriološke i kemijske analize.

29. zasjedanje stručnih savjetnika u Kielu. – Na 29. zasjedanju stručnih savjetnika održanom od 10.–14. X 1960. među ostalim održao je referat dr Schulz M. E. o novostima u razvoju maslarstva (Neuere Entwicklungen auf dem Buttergebiet).

U maslarstvu su od značenja 5 novosti:

1. kontinuirana proizvodnja maslaca od kiselog vrhnja po Fritz postupku u Njemačkoj i Francuskoj;
2. daljnji razvoj postupka separiranja kod kontinuirane proizvodnje maslaca u Rusiji i početak kontinuirane proizvodnje maslaca od kiselog vrhnja metodom separiranja u Njemačkoj;
3. dopuna kod ispitivanja maslaca u malom paketičnom omotu po Njemačkom polj. društvu čuvanjem tri sedmice kod 15° C;
4. povećanje proizvodnje soljenog maslaca od slatkog vrhnja u Engleskoj i USA radi boljeg čuvanja.

(Die Molkerei-Zeitung, 1960)

ISPRAVAK

U listu »Mljekarstvo« broj 12/60., na str. 284, 7. redak odozgo umjesto »1943.« treba biti »1934.«.

Na str. 296. u 6. alineji odozgo u pregledu umjesto »lit« treba biti »t« kazeina, kazeinskog ljepila, jugolita, mliječnog praška.